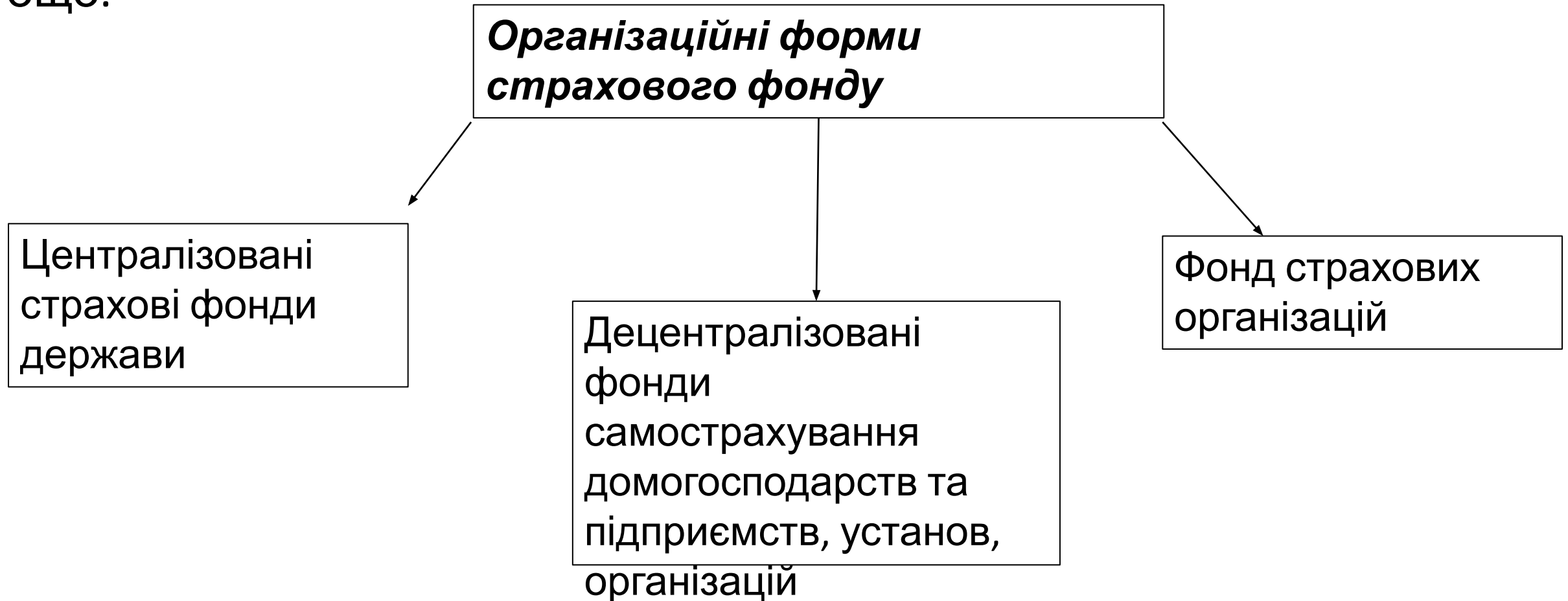

З позицій природних інтересів суспільства та окремих його громадян, страхування виникло як засіб збереження матеріального благополуччя за настання випадкових, непередбачуваних, а також передбачуваних, але небажаних і таких, яких не можна уникнути, випадків з метою розподілу заподіяних окремим громадянам збитків між багатьма іншими членами суспільства, щоб полегшити тягар потерпілих.

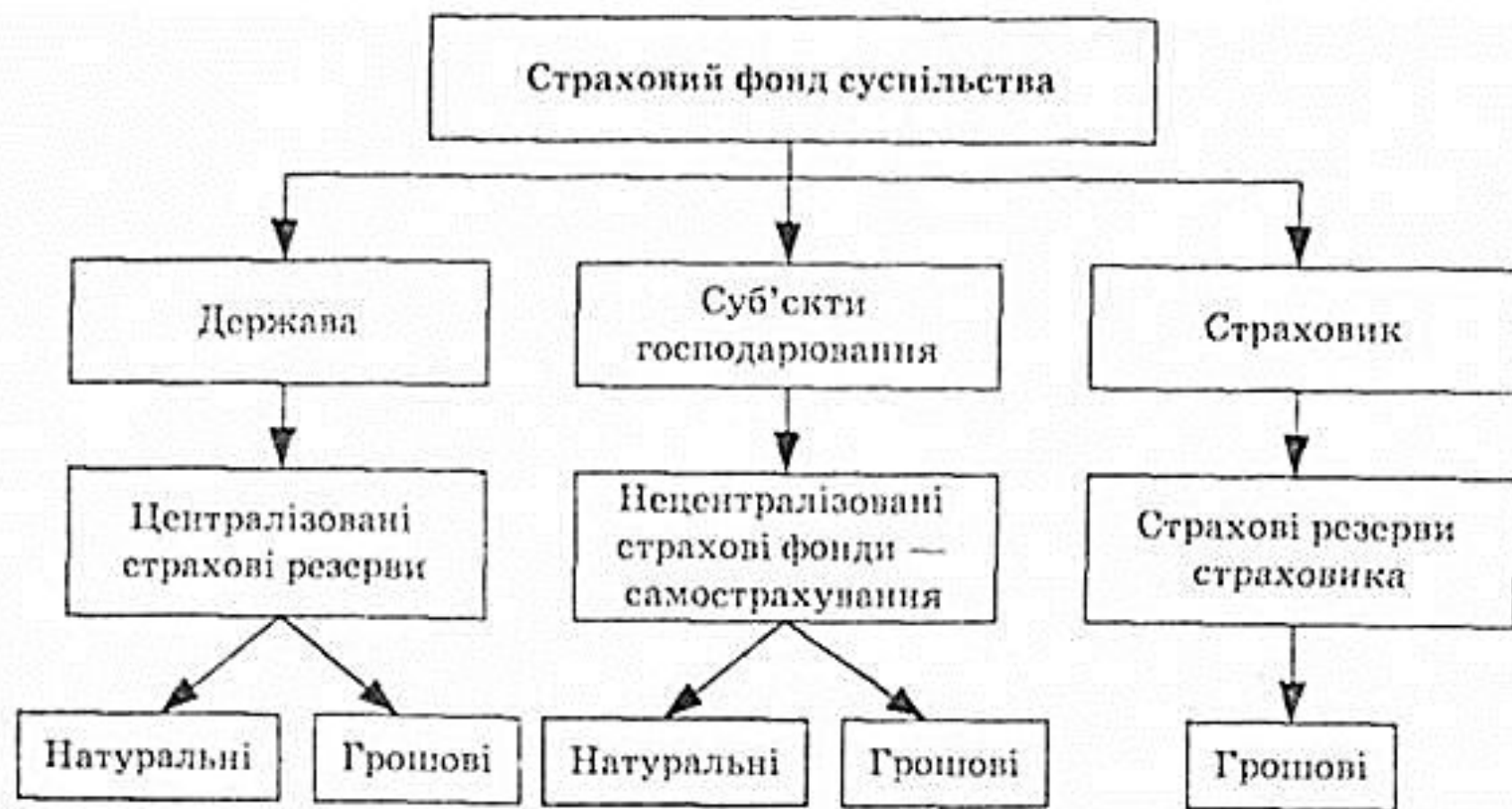
Економічна зумовленість страхового захисту пояснюється необхідністю створення такого різновиду людської діяльності, який ґрунтується на акумуляції фінансових засобів з метою відшкодування збитків, спричинених настанням шкідливих для здоров'я та (або) матеріального благополуччя подій як фізичним, так і юридичним особам, що створює сприятливі умови для безперебійного процесу національного виробництва.

Страховий (резервний) фонд - це резерв грошових чи матеріальних засобів, який має строго цільове призначення: відшкодування збитків потерпілим від страхових подій; покриття незапланованих витрат; вирівнювання добробуту за умов кон'юнктурних коливань, стихійних природних лих тощо.

Страховий фонд суспільства створюється у формі резерву матеріальний і грошових засобів для покриття збитків, спричинених несприятливими чи ризиковими подіями. Він є невід'ємною частиною, складовим елементом будь якого суспільства. Тому розмір і структура фонду, що використовується з метою страхового захисту юридичних і фізичних осіб, залежить від багатьох чинників.

Нині суспільна практика, залежно від суб'єктів власності (ними виступають: держава, окремі суб'єкти господарювання та страховик) на ресурси страхового фонду, виробила три основні організаційні форми його існування (на рис. на наступному слайді).

Організаційні форми існування страхових фондів

Страховий фонд суспільства створюється у формі резерву матеріальний і грошових засобів для покриття збитків, спричинених несприятливими чи ризиковими подіями. Він є невід'ємною частиною, складовим елементом будь якого суспільства. Тому розмір і структура фонду, що використовується з метою страхового захисту юридичних і фізичних осіб, залежить від багатьох чинників, серед яких виділяють:

- теоретико-методологічні концепції формування фонду;
- стан розвитку економіки;
- співвідношення між формами власності;
- методи залучення коштів для реалізації соціальних програм;
- традиції населення, міжнародні відносини тощо.

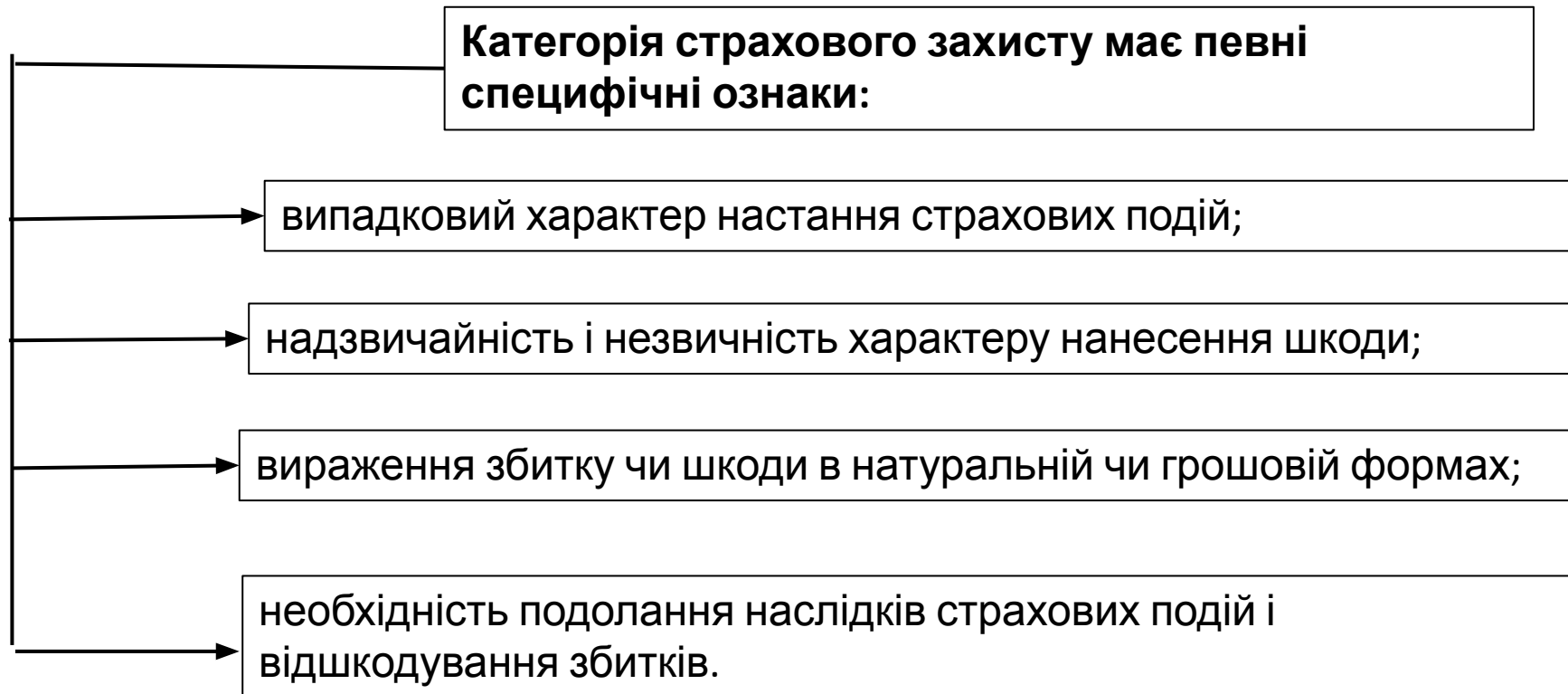
При цьому чим більший потенціал суспільства, тим більшим має бути страховий фонд.

Структура, джерела та форма формування страхових фондів

Назва фонду (резерву)	Джерела формування	Форма, в якій здійснюється формування резерву
Страховий (резервний) фонд домогосподарства	Неспожиті в поточному періоді запаси	Натуральна і грошова
Страхові (резервні) фонди підприємств, установ, організацій	Запаси товарома-теріальних цінностей, що забезпечують безперебійність виробничого процесу. Запаси грошових засобів для внутрішнього (самострахування) фінансових ризиків	Натурально-речова Грошова
Централізовані фонди держави: о Соціальні фонди (резерви) держави: - Фонд соціального страхування від нещасних випадків; - Фонд загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття; - Фонд соціального страхування з тимчасової втрати працездатності;	Внески роботодавців. Внески роботодавців та найманих працівників. Внески роботодавців та найманих працівників.	Грошова, % до ФОП ¹ Грошова, % до ФОП Грошова, % до ФОП

<ul style="list-style-type: none"> - Фонд соціального медичного страхування; - Пенсійний фонд. - Держрезерв (матеріальні резерви). - Золотовалютні резерви центрального банку 	<p>Внески підприємців та найманих працівників. Внески підприємців та найманих працівників. Закупівля державою стратегічно важливих ресурсів і продуктів. Закупівля державою золота та вільно конвертованої валюти, що зберігається в центральному банку</p>	<p>Грошова, % до ФОП Грошова, % до ФОП Натурально-речова Золото, іноземна валюта, інші цінності</p>
<p>Спеціальний фонд страхування вкладів фізичних осіб</p>	<p>Внески комерційних банків у встановленому НБУ порядку</p>	<p>Грошова, % від суми депозитів</p>
<p>Страховий фонд страхувальника</p>	<p>Внески страхувальників (юридичних та фізичних осіб)</p>	<p>Грошова (згідно зі страховим тарифом)</p>

Економічну основу соціального страхування складають страхові відносини, умови яких є загальними і встановлюються державою. У преамбулі Закону України "Про страхування" також зазначено, що дія вказаного Закону не поширюється на державне соціальне страхування.

Постає питання про джерело відшкодування втрат. Можливі два варіанти.

- Перший полягає у тому, що збитки можуть покриватися за рахунок власних фінансових ресурсів самого суб'єкта (юридичної чи фізично) особи). Однак, це спричиняє їх відволікання від основного призначення — забезпечення життєдіяльності й безперервності виробництва. Наслідки такого відволікання залежать від обсягів збитків і призводять до скорочення обсягів виробництва та масштабів життєдіяльності або до припинення діяльності взагалі. Такий варіант — дуже ризикований.
- Другий варіант полягає у створенні спеціальних цільових ресурсів, призначених для відшкодування збитків, — страхових фондів, які виступають матеріальним утіленням систему страхового захисту, для створення якого спрямовується частина ВВП.